

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24544

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Kırşehir ilinde sadece kent merkezine ortalama 5 ila 15 km yakınlıkta 4 altın madeni ocağı çalışması mevcuttur. Diğer ilçelerle beraber 10'a yakın altın madeni bulunmaktadır. 20 Aralık 2024'te Ankara'da Bakanlığınızın, gelen talep üzerine düzenlediği İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısı gerçekleşmiştir. Proje sahibi olan DEFAŞ Madencilik A.Ş. Koç Holding ile AKP Batman milletvekili Fernas Nasıroğlu'nun sahibi olduğu Fernas Madencilik'in ortaklığında kurulan bir şirkettir. Proje maden sahası olarak Kırşehir ili, Boztepe ve Merkez İlçeleri, Çimeli ve Körpınar Köyleri belirlenmiştir. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde bölge halkının ve ilgili kurumların bütün itirazlarına rağmen iptal kararı almak yerine bir sene içerisinde tekrarlamak kaydıyla erteleme kararı alınmıştır.

Kırşehir Belediye Başkanı Selahattin Ekici'nin, köy muhtarları ve çevre örgütü temsilcilerinin katıldığı toplantı sonrası Ekici, "Altın madenciliği bir ekokırım sistemidir. Bölgemizde ne endemik oluşum, ne Seyfe Gölü Kuş Cenneti, ne tarım, ne hayvancılık, ne de Kırşehir'in su havzasının gözetildiğini gördük. Yasal haklarımızı kullanacağız" açıklamasında belirttiği gibi Kırşehir ve civarı hızla ve şimdiden etkilenmektedir. Maden sahasında açılan yüzlerce sondaj kuyusu yüzünden susuzluk çeken köyler, suyu akmayan köy çeşmeleri ile şimdiden planlanan projeler etkisini göstermiş durumda. Basına da yansıdığı gibi Kırşehir halkı yaşamlarını etkileyecek olan bu projeye karşı çıkmaktadır.

Planlanan bu dört ayrı altın madeni projesi; şehrin su kaynakları, ekolojik dengesi, koruma bölgesinde olan Seyfe Gölü, tarımı, ekonomisi, insan ve hayvan toplulukları, buna ek olarak Kızılırmak ve havzasındaki diğer tüm şehirleri; Ankara, Kırıkkale, Çankırı, Çorum ve Samsun'u bir bütün olarak tehdit altında bırakmaktadır.

Bunun yanı sıra 15 Eylül 2024 tarihli, 32663 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı ile uluslararası sulak alanlar sözleşmesi olan RAMSAR ile koruma altında olan Seyfe Gölü koruma bölgesi 10 bin 978 hektardan 5 bin 501 hektara düşürülerek daraltılmıştır. Bu kararın da açılması planlanan maden ocakları ile ilintili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca lokal endemik bir bitki olan yani sadece bu bölgede varolan achillea hamzaoğlu-bey civanperçemi gibi 27 endemik türün mevcut olduğu havzada bu bitkilerin de nesli tükenme noktasına gelecektir. Buna ek olarak proje alanı içerisinde Çorakbayırı Mevkii Tümülsü tespit edilmiş ve I. ve III. Derece Arkeolojik Sit alanı ilan edilmiştir. Proje alanının 635 m güneydoğusunda, 1390 m güneybatısında, 5066 m kuzeybatısında I. Derece ve 4731 m kuzeybatısında ise III. Derece Arkeolojik Sit Alanları mevcuttur. İlgili meslek odaları, altın madenciliği ruhsat başvurularının artmasının endişe verici olduğunu belirtmektedir. Mera ve tarım alanları telafi edilmeyecek zararlar ile hatta yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır.

DEFAŞ Madencilik A.Ş.'nin belirlediği proje alanının konutlara mesafesi Çimeli köyündeki konutlara 393 metre, Körpınar köyündeki konutlara 883, Boztepe ilçesindeki konutlara 640 metredir. Proje sahasının 10 km güneydoğusunda Seyfe Gölü Koruma Sınırı, 2,25 km kuzeybatısında Çoğun Baraj Gölü bulunmaktadır. Proje alanının 900 m batısında ise Kılıçözü Çayı yer almaktadır ve bu çay Kızılırmak'ın kollarından biridir. 5, 803 milyondan fazla bir nüfusa sahip olan Ankara içme suyunun %50'sini Kızılırmak ile beslenen Kesikköprü Barajı'ndan temin etmeyi planlamaktadır. Dolayısıyla Ankara başta olmak üzere civar şehirlerin içme sularının temin edildiği ırmağın kirlenmesi beraberinde ciddi halk sağlığı sorunlarına da neden olacaktır. Proje bölgesi kışın kar yağışlı olduğu için kar örtüsü ve diğer mevsimlerdeki yağmur, bölgedeki yeraltı suyunu besleyen ana kaynak durumundadır. Dolayısıyla projenin sebep olacağı yağmur ve kar sularının kirlenmesi, yeraltı sularının da kirlenmesi anlamına gelecektir. Ayrıca firma 3 proje kapsamında 2.252,1 hektarlık ÇED alanı içerisinde 14 adet ocak alanı içerisindeki 3 atık barajında 30 milyon m³ zehirli atık çıkacağı hesaplanmaktadır. Firma 37 milyon 96 bin 539 ton/yıl cevher üretimini planlarken bunun 200 bin tonu zenginleştirilmiş cevher üretimi olacaktır. Delme patlatma yöntemi kullanılacaktır. Patlayıcı olarak ise patlatma sayısı yılda 552 olmak koşulu ile her patlamada 14 ton, yılda toplam 7728 ton dinamit ve ANFO'nun kullanılacağından bahsedilmiştir. Firma ÇED Başvuru Belgesi'nde suyu nereden çekeceğini belirtmemiştir fakat günde 2400 m³ olmak üzere yılda 876 bin m³ su ihtiyacı mevcuttur. Bu kadar büyük bir alan için çekilecek su miktarının Kırşehir'de kuraklığa sebep olacağı beklenmektedir. Aynı şekilde maden sahasında kullanılıp atılacak olan suyun da nereye gideceği belirtilmemiştir. Maden sahasının konumu itibarıyla bu suyun Kızılırmak'a karışması öngörülmektedir. Erzincan İliç Çöpler altın madeninde yaşananlar göz önünde bulundurulduğunda İliç-Çöpler'den daha büyük bir alana sahip olan bu projeye olumlu yaklaşmak mümkün değildir.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınızın Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü sorumluluğunda bulunan Seyfe Gölü Tabiat Koruma Alanı'nın 10 bin 978 hektardan 5 bin 501 hektara düşürülmesinin sebebi nedir?
- 2) Seyfe Gölü Tabiat Koruma Alanı'nın daraltılması ile bölgede yapılacak madencilik faaliyetleri arasında bir ilişki mevcut mudur?
- 3) Kızılırmak havzasını etkileyecek olan bu proje bağlamında bölgedeki tarım alanlarının ne oranda etkileneceğine ilişkin Bakanlığınız bir çalışma yapmış mıdır? Yaptıysa ne tür bulgulara erişmiştir?
- 4) Kırşehir özelinde yapılan bu sondajların yeraltı sularını olumsuz yönde etkilediği köy çeşmelerinin ve hayvancılıkta kullanılan yalıkların kuruduğu görülmektedir. Bakanlığınızın, tarım ve hayvancılığı doğrudan etkileyen bu konuda tutumu nedir? Bu konuda bir inceleme ve değerlendirmeniz var mıdır? Varsa veri ve bulgularınız nelerdir?
- 5) Kırşehir ili bazında üretilen tarımsal ürünlerin son on yıllık 2014-2024 miktarına ilişkin veriler nelerdir? Söz konusu madenlerin faaliyete geçmesi halinde tarımsal üretimin çok olumsuz etkileneceği değerlendirilmektedir. Altın madenlerinin faaliyete geçmesi halinde tarımsal üretime dair verilerin ne yönde ve nasıl değişeceğine dair Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?